

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
OŚRODEK INFORMACJI

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
693 - 46 - 92, 625 - 76 - 23

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89

INTERNET

<http://www.cbos.pl>

E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/181/2008

REAKCJE NA KRYZYS FINANSOWY

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, GRUDZIEŃ 2008

PRZEDRUK I ROZPOWSZECHNIANIE MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

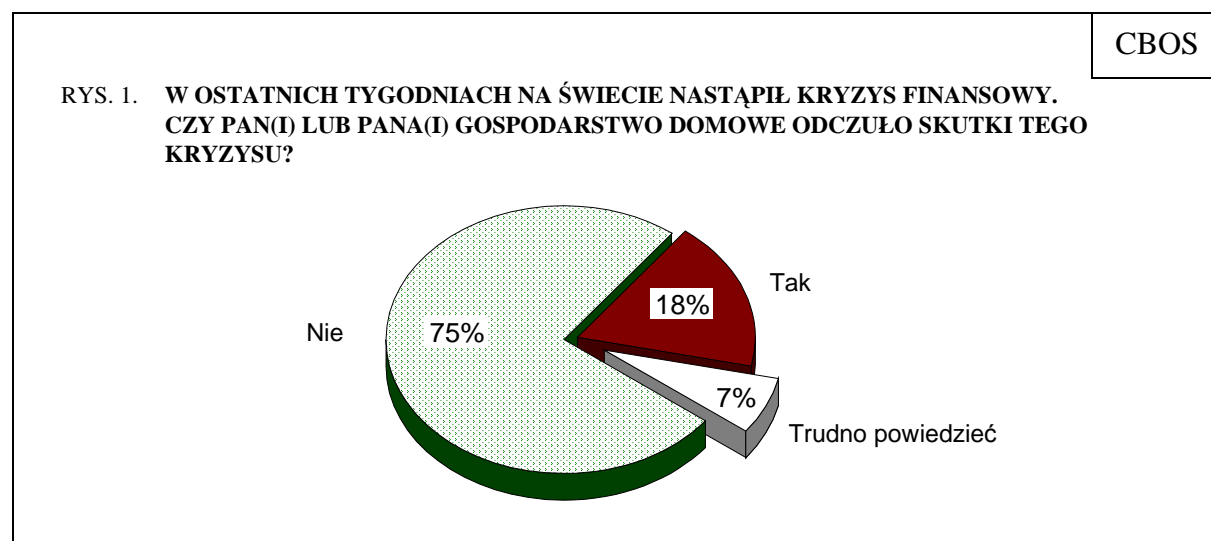

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku
3 października 2008 roku

Informacje o narastaniu kryzysu finansowego w krajach rozwiniętych i o groźbie recesji zdominowały w ostatnich tygodniach przekaz medialny. Skala i częstotliwość tych doniesień powodują, że mogą one stać się samoistnym źródłem poglądów na temat gospodarki, niezależnym od wskaźników wzrostu płac, cen, PKB itp. Wyniki naszych badań wskazują, że w ostatnim czasie społeczne oceny i prognozy dotyczące gospodarki nie zmieniły się znacząco – w tym wymiarze nastroje pozostają dobre¹. Jednakże w społeczeństwie rozpowszechnione jest przekonanie, że choć kryzysu światowego jeszcze nie odczuliśmy, to wkrótce da on o sobie znać².

ODCZUWANE I PRZEWIDYWANE SKUTKI KRYZYSU

Niepełna jedna piąta dorosłych Polaków (18%) deklaruje, że odczuła skutki światowego kryzysu finansowego. Częstość deklaracji nie zależy od wieku, poziomu wykształcenia, miejsca zamieszkania ani deklarowanych dochodów na jedną osobę w gospodarstwie domowym.

¹ Por. komunikat CBOS „Nastroje społeczne w listopadzie”, listopad 2008.

² Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (222) zrealizowano w dniach 6–12 listopada 2008 roku na liczącej 1050 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

Osoby, które odczuły skutki kryzysu finansowego, wskazywały, jakie to były skutki.

Tabela 1

Jakie były to skutki? Czy:	Odpowiedzi twierdzące	
	ogółu respondentów	tych, którzy odczuli skutki kryzysu (N=186)
	w procentach	
– ograniczyły się Pana(i) możliwości zarobkowania, spadły Pana(i) dochody	6	33
– zwiększyła się rata kredytu, który Pan(i) spłaca	5	31
– spadła wartość Pana(i) majątku (np. akcji, jednostek udziałowych funduszu inwestycyjnego)	4	24
– stracił(a) Pan(i) pracę	1,5	9
– odmówiono Panu(i) przyznania kredytu lub cofnięto już podjętą decyzję w tej sprawie	1,5	8
Inne skutki	2	15

Najczęściej wymienianym skutkiem kryzysu jest ograniczenie możliwości zarobkowania: spadek zamówień, utrata dodatkowych źródeł dochodów itp. Najczęściej twierdzą tak rolnicy, osoby prowadzące działalność gospodarczą, a także bezrobotni (być może dorabiający bez umowy).

Co dwudziesty respondent zauważył zwiększenie wysokości raty spłacanego kredytu. Z innych danych CBOS wynika, że ok. 42% Polaków ma do spłacenia jakieś raty, pożyczki, długi lub kredyty³. Oznacza to, że mniej więcej co ósmy dłużnik zauważył zwiększenie obciążeń.

Spadek wartości majątku (np. akcji, jednostek udziałowych funduszu inwestycyjnego) dotknął 4% dorosłych Polaków. Odczuli go przede wszystkim respondenci o najwyższych dochodach *per capita*.

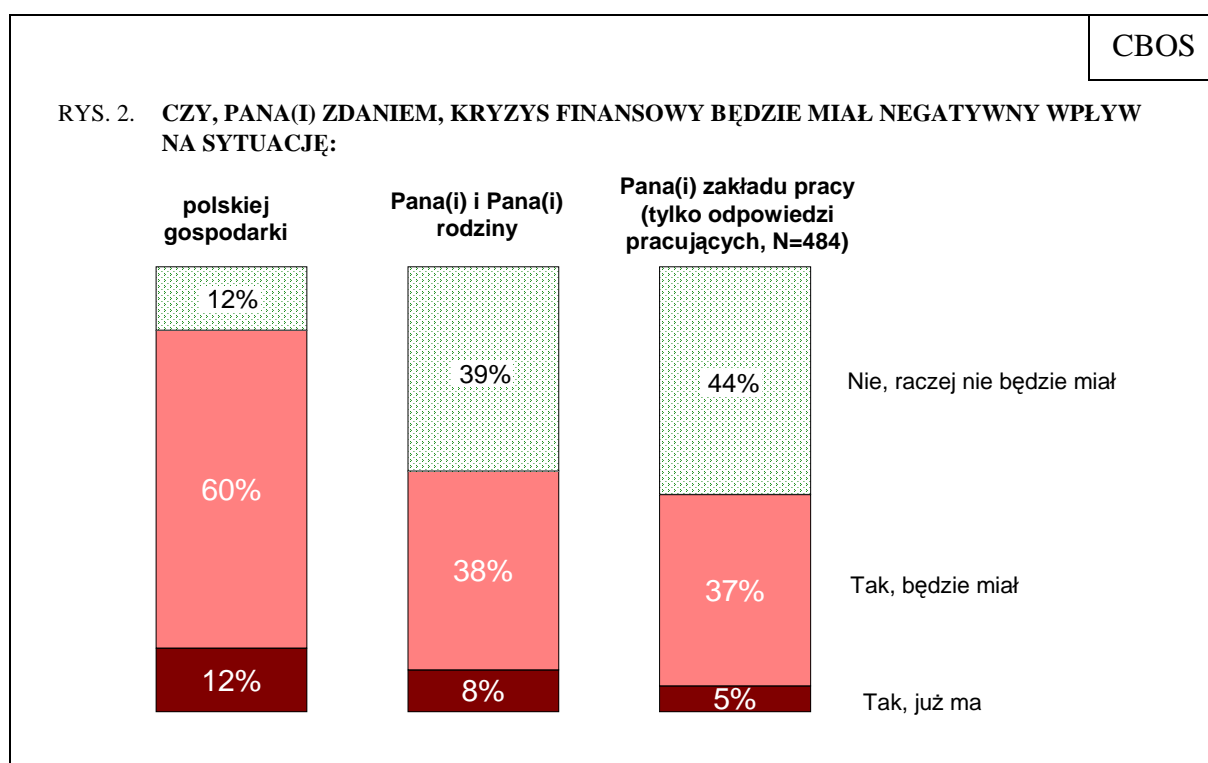
Nieliczni wskazują na utratę pracy w wyniku kryzysu. Najczęściej twierdzą tak bezrobotni. Można przypuszczać, że rozumieją oni kryzys szerzej niż tylko jako ostatnie niekorzystne zmiany na rynku finansowym – prawdopodobnie myślą o przyczynach swojego bezrobocia.

Stosunkowo nieliczna jest grupa osób, którym odmówiono przyznania kredytu lub też cofnięto już podjętą decyzję kredytową.

³ Zob. R. Boguszewski, *Oszczędności i długi*, w: *Jak się nam żyje?*, cz. I, red. K. Zagórski, „Opinie i Diagnozy” nr 9, Warszawa: CBOS 2008.

Wśród innych następstw kryzysu finansowego wymieniane były skutki przewidywane (np. możliwość utraty pracy przez respondenta lub jego współmałżonka), a także zjawiska jedynie luźno związane z kryzysem (np. podwyżki cen).

Według większości dorosłych Polaków, światowy kryzys finansowy stanowi zagrożenie dla polskiej gospodarki: 60% ankietowanych uważa, że kryzys wpłynie na nią negatywnie, a 12% jest zdania, że skutki widać już teraz. Tylko 12% Polaków przewiduje, że kryzys nie dotknie naszego kraju.

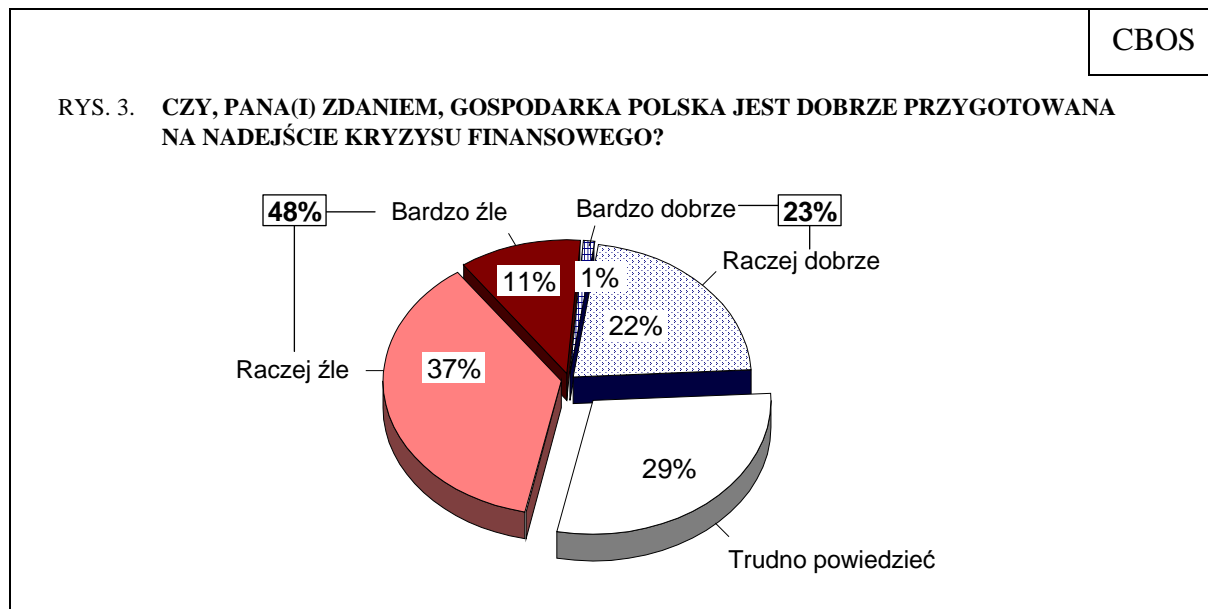

Pominięto odpowiedzi „trudno powiedzieć”

Jednocześnie respondenci są optymistami, jeśli chodzi o sytuację ich zakładu pracy w obliczu zagrożenia: największa grupa pracujących (44%) nie obawia się, że kryzys zagrozi zakładowi. Ponad jedna trzecia (37%) żywi obawy, natomiast 5% już zauważyło negatywny wpływ.

Prawie połowa ankietowanych (46%) jest zdania, że kryzys już ma lub będzie miał negatywny wpływ na sytuację ich i ich rodzin. Im lepsza samoocena własnych warunków materialnych, tym większy optymizm co do potencjalnych skutków kryzysu dla gospodarstwa domowego.

Zdaniem blisko połowy respondentów (48%) polska gospodarka nie jest przygotowana na nadejście kryzysu. Mniej niż co czwarty (23%) sądzi, że jest dobrze przygotowana, natomiast spora grupa badanych (29%) nie ma wyrobionego zdania w tej sprawie.

DZIAŁANIA OBRONNE I PREWENCYJNE

Najczęstszą strategią minimalizującą potencjalne skutki kryzysu jest ograniczanie wydatków. Niespełna co dziesiąty dorosły Polak (9%) deklaruje, że z powodu doniesień o światowym kryzysie zrezygnował z zakupu wymagającego poniesienia znaczących wydatków. Nieco mniejszą grupę (6%) stanowią osoby, które zrezygnowały z wzięcia kredytu z obawy o możliwość jego spłaty.

CBOS

Czy w ostatnim czasie z powodu informacji o kryzysie finansowym:	Odsetki odpowiedzi twierdzących
– zrezygnował(a) Pan(i) z zakupu wymagającego poniesienia znaczących wydatków	9
– zrezygnował(a) Pan(i) z wzięcia kredytu z obawy o możliwości jego spłaty	6
– zdecydował(a) się Pan(i) na zakup towarów, które mogą zdrożeć	4
– wycofał(a) Pan(i) pieniądze z inwestycji ryzykownych (takich jak akcje)	3
– wycofał(a) Pan(i) pieniądze z banku	3

Na zakup towarów, które mogą zdrożeć (gromadzonych na zapas, jako inwestycja), zdecydował się co dwudziesty piąty dorosły (4%). Nieliczni wycofali pieniądze z inwestycji ryzykownych (np. z giełdy) lub też z banku (po 3%).

Opinie na temat gospodarki mogą mieć realne skutki ekonomiczne, ponieważ wpływają na decyzje dotyczące wydatków, inwestycji i aktywności zawodowej, a także innych działań mających skutki gospodarcze. Mogą na przykład zmienić podaż, popyt i ceny. Opinie na temat opłacalności różnych sposobów lokowania wolnych środków finansowych mogą wpłynąć na ich rentowność.

W ocenie społecznej najbardziej opłacalne jest lokowanie wolnych środków finansowych w nieruchomościach (ziemia, mieszkania, domy). Wyrażna większość badanych sądzi, że są to teraz inwestycje opłacalne.

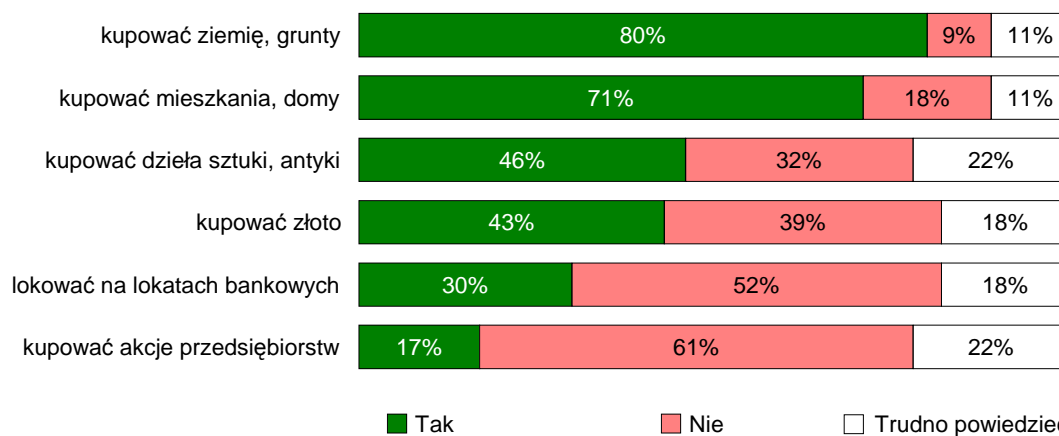
Jeżeli chodzi o inwestowanie w dzieła sztuki, opinie są podzielone. Więcej osób uznaje takie inwestycje za opłacalne, niż wyraża przeciwną opinię, jednak ponad jedna piąta dorosłych nie potrafi się wypowiedzieć na ten temat.

Podzielone są też opinie na temat zakupu złota: niemal tyle samo osób uważa, że jest to inwestycja opłacalna, co sądzi, że nieopłacalna. Ostatni bardzo gwałtowny wzrost cen złota, jeżeli dotarł do świadomości społecznej, mógł się przyczynić do stosunkowo negatywnych opinii w kwestii opłacalności inwestycji w ten surowiec.

Mimo że ostatnio wzrosło oprocentowanie lokat bankowych, nie cieszą się one popularnością jako dobre zabezpieczenie przed skutkami kryzysu. Opinii negatywnych jest wyraźnie więcej niż pozytywnych. Osoby o najwyższych dochodach *per capita* zdecydowanie częściej jednak niż pozostałe są przekonane o opłacalności lokat. Większość posiadaczy kont bankowych sądzi, że trzymanie pieniędzy w banku jest nieopłacalne.

Bessa na giełdzie wpłynęła na bardzo słabe oceny atrakcyjności akcji przedsiębiorstw. Jedynie 17% badanych uważa, że warto je teraz kupować. Jeżeli prawdziwa jest zasada inwestorów mówiąca, że kupować należy wtedy, kiedy wszyscy sprzedają, a sprzedawać – gdy wszyscy kupują, być może nadszedł dobry czas na inwestycje giełdowe.

RYS. 4. JAK PAN(I) SĄDZI, W CO WARTO OBECNIE ZAINWESTOWAĆ WOLNE ŚRODKI FINANSOWE, TAK ABY NIE STRACIŁY NA WARTOŚCI? CZY WARTO:

Na potrzeby analiz opracowaliśmy „wskaźnik nowoczesności”. Powstał on w wyniku zliczenia odpowiedzi twierdzących na pytania o korzystanie z niektórych nowoczesnych technologii, a także o uczestnictwo w zglobalizowanym świecie poprzez m.in. korzystanie z zagranicznych źródeł informacji i znajomość języków obcych⁴. Osoby, dla których wskaźnik przybiera wysokie wartości, można uznać za swego rodzaju ekspertów. Warto więc się przyjrzeć, jak oceniają one opłacalność różnego rodzaju inwestycji. W poniższej tabeli jako „nowoczesne” uwzględniliśmy osoby, które na 11-stopniowej skali (od 0 do 10) uzyskały wartość przynajmniej 7. Stanowią one 13% dorosłych Polaków.

Tabela 2

Jak Pan(i) sądzi, w co warto obecnie zainwestować wolne środki finansowe, tak aby nie straciły na wartości? Czy warto:	Odsetki odpowiedzi twierdzących wśród osób	
	„nowoczesnych”	pozostałych
– kupować ziemię, grunty	84	79
– kupować mieszkania, domy	66	72
– kupować dzieła sztuki, antyki	63	44
– kupować złoto	54	42
– lokować na lokatach bankowych	40	29
– kupować akcje przedsiębiorstw	28	15

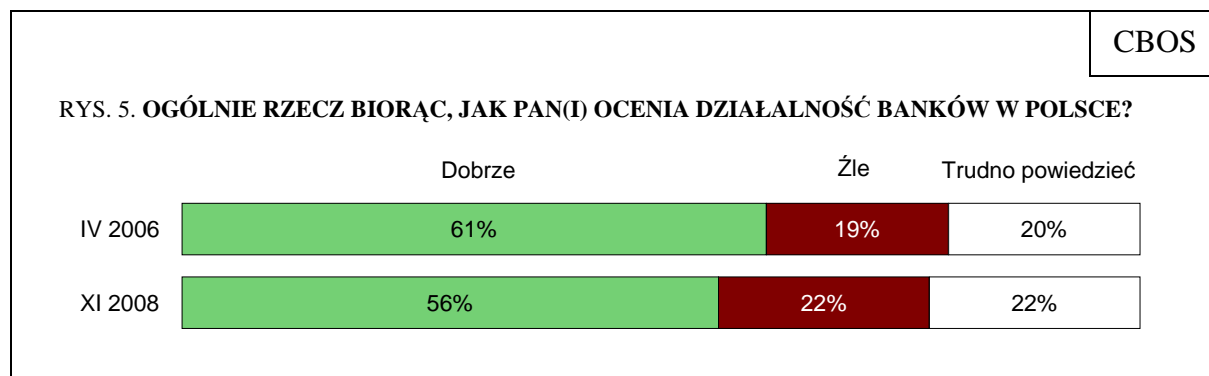
⁴ Szczegółowy opis wskaźnika można znaleźć w komunikacie CBOS „Czy Polacy są nowocześni?”, listopad 2008.

Badani, dla których wskaźnik nowoczesności przyjmuje wysokie wartości, wyraźnie częściej niż pozostali uważają za opłacalne inwestowanie w dzieła sztuki i złoto, a także lokowanie pieniędzy w akcjach i na lokatach bankowych. Nieco rzadziej zaś sądzą, że opłaca się kupować mieszkania. Hierarchia ocenianych sposobów inwestowania jest u obu grup taka sama.

OCENA DZIAŁALNOŚCI BANKÓW W POLSCE

Pierwszymi ofiarami kryzysu finansowego były niektóre banki w USA i Europie Zachodniej oraz ich klienci. Kryzys zaufania do banków, a także obawy o bezpieczeństwo powierzonych im oszczędności mogą być katalizatorem kryzysu na rynku finansowym przez wywołanie paniki prowadzącej do niewypłacalności i upadku banków. Dlatego też opinie o kondycji sektora bankowego mają duże znaczenie dla przewidywania zachowań społeczeństwa w chwilach kryzysu.

Opinie o bankach funkcjonujących w Polsce są pozytywne: większość ankietowanych (56%) dobrze ocenia ich działalność, a 22% – źle. Od kwietnia 2006 roku opinii pozytywnych ubyło nieznacznie. Im lepsza ocena własnych warunków materialnych, tym lepsze są oceny działalności banków w Polsce.

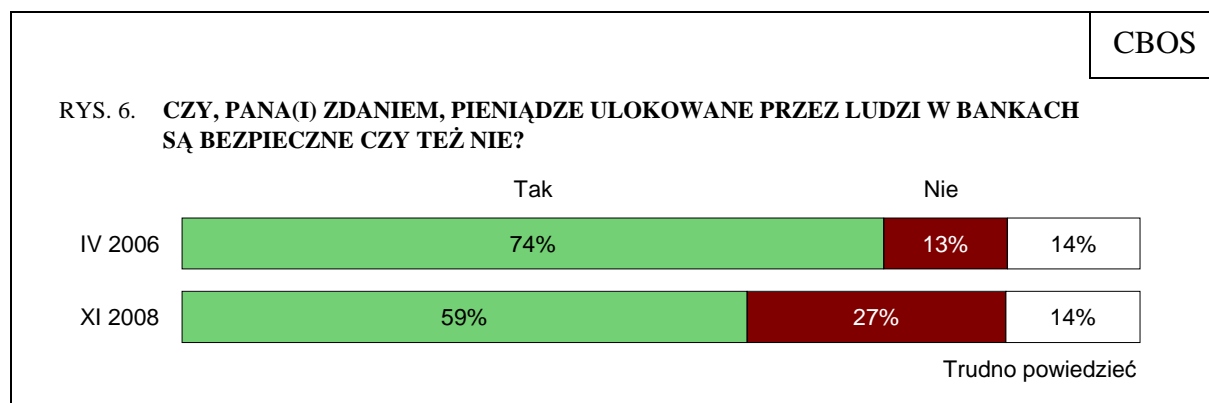

Respondenci mający konto w banku (stanowią oni 67% dorosłych Polaków) znacznie częściej mają dobre zdanie o bankach niż niekorzystający z ich usług.

Tabela 3

Ogólnie rzecz biorąc, jak Pan(i) ocenia działalność banków w Polsce?	Odpowiedzi osób	
	mających konto w banku	niemających konta w banku
	w procentach	
Dobrze	64	41
Źle	23	19
Trudno powiedzieć	13	40

Zarazem jednak wyraźnie zmniejszyła się liczebność respondentów sądzących, że pieniądze ulokowane w bankach są bezpieczne: uważa tak 59% (spadek o 15 punktów procentowych w porównaniu z sondażem z 2006 roku), natomiast wątpliwości co do bezpieczeństwa lokat ma 27% badanych. Ciągłe doniesienia o bankructwach banków w innych krajach najwyraźniej wywołały u niektórych niepewność.

Dwie trzecie posiadaczy konta bankowego jest przekonanych, że pieniądze ulokowane w bankach są bezpieczne.

Tabela 4

Czy, Pana(i) zdaniem, pieniądze ulokowane przez ludzi w bankach są bezpieczne czy też nie?	Odpowiedzi osób	
	mających konto w banku	niemających konta w banku
	w procentach	
Tak	67	43
Nie	24	32
Trudno powiedzieć	9	25

Jak dotąd, stosunkowo nieliczni Polacy odczuli skutki światowego kryzysu finansowego. Podwyżka rat zaciągniętego kredytu i spadek wartości majątku dotknęły mniej więcej co dwudziestego dorosłego. Część respondentów dostrzegających objawy kryzysu mówi raczej o przewidywanych następstwach obecnie zachodzących procesów. Najczęstszą reakcją obronną jest ograniczanie wydatków: powstrzymywanie się od większych zakupów lub rezygnacja z wzięcia kredytu, jednak dotyczy to niewielkiej grupy respondentów.

W obecnej sytuacji najlepiej, zdaniem badanych, lokować wolne środki finansowe w nieruchomościach. Pomimo znaczących spadków wartości indeksów giełdowych (i za sprawą tych spadków) akcje nie są uznawane za dobrą inwestycję. Chociaż wzrosło oprocentowanie lokat bankowych, dominuje przekonanie, że nie warto ich zakładać.

Opracował
Michał WENZEL

A N E K S

Tabela 1

		Czy ograniczyły się Pana(i) możliwości zarobkowania, spadły Pana(i) dochody?			Liczba osób
		Tak	Nie	Nie dotyczy, nie odczuł(a)m skutków kryzysu	
		%	%	%	
Ogółem		6	12	82	1049
Płeć	Mężczyźni	6	8	85	488
	Kobiety	6	15	80	561
Wiek	18-24 lata	3	12	86	163
	25-34	10	14	75	183
	35-44	7	11	81	146
	45-54	7	11	82	179
	55-64	6	14	80	164
	65 lat i więcej	3	8	89	214
Miejsce zamieszkania	Wieś	7	10	82	390
	Miasto do 20 tys.	9	9	83	144
	20-100 tys.	3	15	82	212
	101-500 tys.	5	10	85	163
	501 tys. i więcej mieszk.	5	16	79	140
Wykształcenie	Podstawowe	5	13	82	293
	Zasadnicze zawodowe	8	7	84	260
	Średnie	5	11	83	355
	Wyższe	6	18	76	142
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., inteligencja	7	16	77	76
	Prac. umysł. niż. szczebla	5	18	76	109
	Pracownicy fiz.- umysł.	6	14	81	77
	Robotnicy wykwalifikowani	4	9	87	129
	Robotnicy niewykwalifik.	8	5	87	47
	Rolnicy	18	6	76	56
Pracujący na własny rach.	18	6	76	32	
Bierni zawodowo	Renciści	2	17	81	85
	Emeryci	1	8	90	223
	Uczniowie i studenci		7	93	86
	Bezrobotni	18	19	63	71
	Gospodynie domowe i inni	7	14	79	59
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	7	15	78	123
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	5	11	84	96
	sekt. pryw. poza rolnict.	6	10	83	210
	prywatnym gosp. rolnym	22	9	69	54
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	11	13	76	247
	501-750	5	12	84	180
	751-1000	2	10	88	167
	1001-1500	4	8	88	176
	Powyżej 1500 zł	5	14	80	153
Ocena własnych war. mater.	Złe	8	12	80	237
	Średnie	7	11	82	445
	Dobre	3	13	84	367
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	1	9	90	50
	Raz w tygodniu	7	13	81	543
	1-2 razy w miesiącu	4	8	87	149
	Kilka razy w roku	6	12	82	209
	W ogóle nie uczestniczy	7	11	82	98
Poglądy polityczne	Lewica	4	11	86	144
	Centrum	5	11	84	371
	Prawica	6	15	79	298
	Trudno powiedzieć	8	9	83	236

Tabela 2

		Czy zwiększyła się rata kredytu, który Pan(i) spłaca?			Liczba osób
		Tak	Nie	Nie dotyczy, nie odczuł(a)m skutków kryzysu	
		%	%	%	
Ogółem		5	12	83	1046
Płeć	Mężczyźni	5	9	85	487
	Kobiety	6	14	80	559
Wiek	18-24 lata	3	11	86	163
	25-34	10	13	76	181
	35-44	6	12	81	146
	45-54	8	11	82	179
	55-64	3	17	80	164
	65 lat i więcej	2	8	90	213
Miejsce zamieszkania	Wieś	5	12	83	389
	Miasto do 20 tys.	3	14	83	144
	20-100 tys.	7	10	83	210
	101-500 tys.	5	10	85	164
	501 tys. i więcej mieszk.	6	14	79	139
Wykształcenie	Podstawowe	3	14	83	291
	Zasadnicze zawodowe	4	11	84	260
	Średnie	6	11	84	354
	Wyższe	12	12	77	140
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., inteligencja	8	14	77	76
	Prac. umysł. niż. szczebla	13	11	76	109
	Pracownicy fiz.- umysł.	7	13	80	77
	Robotnicy wykwalifikowani	1	12	87	129
	Robotnicy niewykwalifik.	2	12	87	47
	Rolnicy	6	17	76	56
	Pracujący na własny rach.	8	13	78	31
Bierni zawodowo	Renciści	7	11	83	84
	Emeryci	2	8	90	223
	Uczniowie i studenci	2	5	93	86
	Bezrobotni	7	30	63	71
	Gospodynie domowe i inni	12	7	81	57
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	10	11	78	123
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	3	13	84	96
	sekt. pryw. poza rolnict.	7	9	84	209
	prywatnym gosp. rolnym	6	24	69	54
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	6	18	76	245
	501-750	5	11	84	180
	751-1000	3	8	88	167
	1001-1500	6	7	88	176
	Powyżej 1500 zł	9	9	81	152
Ocena własnych war. mater.	Złe	4	14	81	234
	Średnie	5	13	82	445
	Dobre	7	9	84	367
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	3	8	89	50
	Raz w tygodniu	6	13	81	542
	1-2 razy w miesiącu	3	9	87	149
	Kilka razy w roku	5	12	83	207
	W ogóle nie uczestniczy	9	9	82	98
Poglądy polityczne	Lewica	6	9	86	144
	Centrum	5	11	84	369
	Prawica	7	14	79	297
	Trudno powiedzieć	4	13	83	236

Tabela 3

		Czy spadła wartość Pana(i) majątku (np. akcji, jednostek udziałowych funduszu inwestycyjnego)?			Liczba osób
		Tak	Nie	Nie dotyczy, nie odczuł(a)m skutków kryzysu	
		%	%	%	
Ogółem		4	13	83	1043
Płeć	Mężczyźni	5	9	86	485
	Kobiety	4	16	80	559
Wiek	18-24 lata	2	12	86	162
	25-34	7	17	76	182
	35-44	3	15	82	145
	45-54	5	13	83	176
	55-64	6	14	80	164
	65 lat i więcej	2	8	90	213
Miejsce zamieszkania	Wieś	3	14	83	387
	Miasto do 20 tys.	4	13	83	143
	20-100 tys.	3	15	83	211
	101-500 tys.	5	10	86	162
	501 tys. i więcej mieszk.	11	10	79	140
Wykształcenie	Podstawowe	1	16	83	291
	Zasadnicze zawodowe	3	12	86	256
	Średnie	5	11	83	355
	Wyższe	12	12	76	141
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., inteligencja	10	12	78	75
	Prac. umysł. niż. szczebla	12	12	76	109
	Pracownicy fiz.- umysł.	6	14	80	77
	Robotnicy wykwalifikowani	2	11	87	129
	Robotnicy niewykwalifik.	6	7	87	47
	Rolnicy	3	20	76	56
	Pracujący na własny rach.	16	6	78	31
Bierni zawodowo	Renciści	1	14	85	82
	Emeryci	1	8	90	223
	Uczniowie i studenci		7	93	85
	Bezrobotni	1	36	63	71
	Gospodynie domowe i inni	6	15	79	59
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	7	14	79	122
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	4	12	84	96
	sekt. pryw. poza rolnict.	8	9	84	209
	prywatnym gosp. rolnym	4	26	69	54
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	3	20	77	243
	501-750	2	14	84	179
	751-1000	1	10	88	167
	1001-1500	7	5	88	176
	Powyżej 1500 zł	10	9	81	152
Ocena własnych war. mater.	Złe	3	16	81	234
	Średnie	4	13	83	443
	Dobre	6	10	84	366
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	4	7	89	50
	Raz w tygodniu	4	15	81	540
	1-2 razy w miesiącu	1	11	88	148
	Kilka razy w roku	6	11	83	207
	W ogóle nie uczestniczy	8	10	82	98
Poglądy polityczne	Lewica	5	9	86	144
	Centrum	3	13	84	369
	Prawica	7	14	79	296
	Trudno powiedzieć	3	14	83	235

Tabela 4

		Czy, Pana(i) zdaniem, kryzys finansowy będzie miał negatywny wpływ na sytuację polskiej gospodarki ?				Liczba osób
		Nie, raczej nie będzie miał	Tak, będzie miał	Tak, już ma	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	
Ogółem		12	60	12	16	1050
Płeć	Mężczyźni	14	59	13	15	489
	Kobiety	10	62	10	18	561
Wiek	18-24 lata	16	68	8	8	163
	25-34	13	56	16	15	183
	35-44	12	67	9	13	146
	45-54	11	63	13	14	179
	55-64	9	60	15	16	164
	65 lat i więcej	10	53	10	28	215
Miejsce zamieszkania	Wieś	11	57	9	23	390
	Miasto do 20 tys.	15	61	10	14	144
	20-100 tys.	12	57	16	14	212
	101-500 tys.	13	68	8	11	164
	501 tys. i więcej mieszk.	6	65	19	9	140
Wykształcenie	Podstawowe	11	54	9	26	293
	Zasadnicze zawodowe	14	56	11	18	260
	Średnie	12	66	12	11	355
	Wyższe	9	67	18	5	142
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., inteligencja	11	71	10	8	76
	Prac. umysł. niż. szczebla	10	61	19	10	109
	Pracownicy fiz.- umysł.	10	70	13	7	77
	Robotnicy wykwalifikowani	16	65	8	11	129
	Robotnicy niewykwalifik.	9	53	11	27	47
	Rolnicy	9	48	10	33	56
	Pracujący na własny rach.	17	63	12	8	32
Bierni zawodowo	Renciści	15	46	13	27	85
	Emeryci	8	60	10	21	223
	Uczniowie i studenci	18	65	8	8	86
	Bezrobotni	11	50	14	25	71
	Gospodynie domowe i inni	8	68	15	9	59
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	13	66	10	10	123
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	11	67	15	8	96
	sekt. pryw. poza rolnict.	13	61	13	13	211
	prywatnym gosp. rolnym	12	57	10	22	54
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	10	64	12	14	247
	501-750	10	56	11	23	180
	751-1000	13	56	12	19	167
	1001-1500	14	62	10	15	176
	Powyżej 1500 zł	14	61	16	10	153
Ocena własnych war. mater.	Złe	9	58	12	20	237
	Średnie	11	62	11	16	445
	Dobre	15	60	12	13	368
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	17	51	11	20	50
	Raz w tygodniu	11	62	11	16	544
	1-2 razy w miesiącu	13	55	12	20	149
	Kilka razy w roku	10	60	13	17	209
	W ogóle nie uczestniczy	12	66	9	12	98
Poglądy polityczne	Lewica	8	69	12	11	144
	Centrum	13	60	15	13	372
	Prawica	15	62	13	10	298
	Trudno powiedzieć	8	55	5	33	236

Tabela 5

		Czy, Pana(i) zdaniem, kryzys finansowy będzie miał negatywny wpływ na sytuację Pana(i) i Pana(i) rodziny ?				Liczba osób
		Nie, raczej nie będzie miał	Tak, będzie miał	Tak, już ma	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	
Ogółem		39	38	8	15	1050
Płeć	Mężczyźni	44	35	8	14	489
	Kobiety	36	41	8	15	561
Wiek	18-24 lata	56	29	5	10	163
	25-34	45	31	11	13	183
	35-44	39	41	7	12	146
	45-54	36	43	8	14	179
	55-64	30	47	9	13	164
	65 lat i więcej	33	39	6	22	215
Miejsce zamieszkania	Wieś	37	34	10	20	390
	Miasto do 20 tys.	34	51	3	12	144
	20-100 tys.	38	38	9	15	212
	101-500 tys.	46	35	7	11	164
	501 tys. i więcej mieszk.	46	42	6	6	140
Wykształcenie	Podstawowe	33	38	9	21	293
	Zasadnicze zawodowe	45	32	7	16	260
	Średnie	41	41	6	11	355
	Wyższe	38	44	10	8	142
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., inteligencja	39	45	10	6	76
	Prac. umysł. niż. szczebla	41	39	10	11	109
	Pracownicy fiz.- umysł.	54	31	6	8	77
	Robotnicy wykwalifikowani	50	35	4	11	129
	Robotnicy niewykwalifik.	38	39	3	20	47
	Rolnicy	34	31	11	24	56
	Pracujący na własny rach.	47	44		8	32
Bierni zawodowo	Renciści	29	35	14	22	85
	Emeryci	31	45	5	18	223
	Uczniowie i studenci	67	25	3	6	86
	Bezrobotni	23	32	16	28	71
	Gospodynie domowe i inni	26	53	10	10	59
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	42	43	7	9	123
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	55	30	7	8	96
	sekt. pryw. poza rolnict.	47	34	6	13	211
	prywatnym gosp. rolnym	35	38	11	16	54
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	34	45	10	12	247
	501-750	40	32	10	18	180
	751-1000	41	38	4	16	167
	1001-1500	47	35	4	13	176
	Powyżej 1500 zł	41	36	9	14	153
Ocena własnych war. mater.	Złe	26	43	12	19	237
	Średnie	36	42	7	15	445
	Dobre	52	30	6	12	368
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	32	52	3	12	50
	Raz w tygodniu	38	40	7	14	544
	1-2 razy w miesiącu	37	34	8	20	149
	Kilka razy w roku	44	32	8	15	209
	W ogóle nie uczestniczy	44	38	8	10	98
Poglądy polityczne	Lewica	43	40	7	10	144
	Centrum	44	33	9	14	372
	Prawica	40	43	8	9	298
	Trudno powiedzieć	29	40	5	25	236

Tabela 6

		Czy, Pana(i) zdaniem, kryzys finansowy będzie miał negatywny wpływ na sytuację Pana(i) zakładu pracy?				Liczba osób
		Nie, raczej nie będzie miał	Tak, będzie miał	Tak, już ma	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	
Ogółem		44	37	5	14	484
Płeć	Mężczyźni	47	37	4	12	281
	Kobiety	40	38	6	16	203
Wiek	18-24 lata	45	40	4	11	59
	25-34	56	27	6	12	141
	35-44	45	38	1	16	113
	45-54	39	42	6	13	123
	55-64	23	49	7	20	43
	65 lat i więcej	21	59		20	4
Miejsce zamieszkania	Wieś	42	35	5	17	173
	Miasto do 20 tys.	38	46	1	14	59
	20-100 tys.	42	40	3	14	89
	101-500 tys.	55	32	3	10	96
	501 tys. i więcej mieszk.	43	37	9	11	67
Wykształcenie	Podstawowe	33	42	3	22	56
	Zasadnicze zawodowe	48	34	3	16	149
	Średnie	42	40	5	14	170
	Wyższe	49	35	7	8	109
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., inteligencja	43	38	5	14	67
	Prac. umysł. niż. szczebla	42	38	8	12	99
	Pracownicy fiz.- umysł.	49	41	1	8	68
	Robotnicy wykwalifikowani	51	37	1	12	116
	Robotnicy niewykwalifik.	38	30	6	26	40
	Rolnicy	40	32	10	17	44
	Pracujący na własny rach.	41	53	4	2	30
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	50	32	4	14	123
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	45	41	3	11	96
	sekt. pryw. poza rolnict.	43	40	4	12	211
	prywatnym gosp. rolnym	35	30	9	27	54
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	39	42	5	14	96
	501-750	34	40	5	21	80
	751-1000	53	34	3	11	68
	1001-1500	56	31	1	13	81
	Powyżej 1500 zł	49	36	8	7	101
Ocena własnych war. mater.	Złe	27	42	7	24	67
	Średnie	39	40	6	16	198
	Dobre	55	33	3	9	219
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	41	46	6	7	11
	Raz w tygodniu	42	42	6	10	222
	1-2 razy w miesiącu	42	34	2	22	85
	Kilka razy w roku	45	35	3	17	127
	W ogóle nie uczestniczy	62	24	6	8	39
Poglądy polityczne	Lewica	39	51	2	8	76
	Centrum	53	31	3	13	178
	Prawica	47	37	7	10	139
	Trudno powiedzieć	29	38	6	27	91

Tabela 7

		Ogólnie rzecz biorąc, jak Pan(i) ocenia działalność banków w Polsce?			Liczba osób
		Dobrze	Źle	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		56	22	22	1049
Płeć	Mężczyźni	58	22	20	488
	Kobiety	54	22	24	561
Wiek	18-24 lata	66	15	19	163
	25-34	61	21	18	183
	35-44	56	26	18	146
	45-54	62	28	9	178
	55-64	57	21	21	164
	65 lat i więcej	39	21	40	215
Miejsce zamieszkania	Wieś	49	21	29	390
	Miasto do 20 tys.	59	18	23	144
	20-100 tys.	62	21	17	212
	101-500 tys.	63	21	16	163
	501 tys. i więcej mieszk.	55	31	14	140
Wykształcenie	Podstawowe	43	16	40	293
	Zasadnicze zawodowe	54	27	19	260
	Średnie	66	21	14	355
	Wyższe	63	28	9	142
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., inteligencja	61	26	13	76
	Prac. umysł. niż. szczebla	68	22	10	109
	Pracownicy fiz.- umysł.	67	20	13	77
	Robotnicy wykwalifikowani	65	21	14	128
	Robotnicy niewykwalifik.	60	19	21	47
	Rolnicy	42	29	30	56
	Pracujący na własny rach.	70	21	9	32
Bierni zawodowo	Renciści	38	22	40	85
	Emeryci	47	22	31	223
	Uczniowie i studenci	64	13	23	86
	Bezrobotni	51	25	25	71
	Gospodynie domowe i inni	53	29	18	59
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	60	25	15	123
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	70	19	11	96
	sekt. pryw. poza rolnict.	70	18	11	211
	prywatnym gosp. rolnym	46	32	22	54
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	55	21	24	247
	501-750	52	23	25	180
	751-1000	57	18	24	167
	1001-1500	59	21	20	176
	Powyżej 1500 zł	60	29	11	153
Ocena własnych war. mater.	Źłe	39	29	32	237
	Średnie	56	22	22	444
	Dobre	67	17	15	368
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	57	20	23	50
	Raz w tygodniu	57	22	21	543
	1-2 razy w miesiącu	58	20	22	149
	Kilka razy w roku	54	24	21	209
	W ogóle nie uczestniczy	51	23	26	98
Poglądy polityczne	Lewica	62	20	17	144
	Centrum	58	26	16	371
	Prawica	62	23	15	298
	Trudno powiedzieć	42	16	42	236